

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2MCdo/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 1109239690
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1109239690.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Vladimíra Pavlova, bývajúceho v Y., správcu konkurznej podstaty úpadcu UNICOM JIV, s.r.o., so sídlom v Košiciach - Šaca, Učňovská č. 6/574, zastúpeného JUDr. Jánom Čarnogurským, advokátom v Bratislave, Dostojevského rad č. 1 a obchodnou spoločnosťou AKAK s.r.o., so sídlom v Bratislave, Slowackého č. 56, proti žalovanej Slovenskej republike - Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Dobrovičova č. 12, zastúpenej spoločnosťou AKMG, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Dolná č. 6A, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16 C 287/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. augusta 2013 sp. zn. 2 Co 287/2013 v spojení s medzitýmym rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo 7. marca 2013 č. k. 16 C 287/2009-831, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. augusta 2013 sp. zn. 2 Co 287/2013 v spojení s medzitýmym rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo 7. marca 2013 č. k. 16 C 287/2009-831 a vec vracia Okresnému súde Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. marca 2013 č. k. 16 C 287/2009-831 vyslovil, že je daná zodpovednosť žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi nesprávnym úradným postupom orgánov štátu, s tým, že o výške nároku na náhradu škody a o trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku. V odôvodnení uviedol, že v konaní bolo preukázané, že v rámci postupu o schvaľovaní prevádzkarne Mäsokombinát Melek neboli dodržané zákonom požadované postupy a bolo vydané právoplatné rozhodnutie č. 581/2008 z 31. marca 2008, ktorým sa prevádzkareň Melek 231 schválila a to i napriek tomu, že podmienky pre jej schválenie splnené neboli a teda zo strany pracovníkov RVPS Nitra došlo k nesprávnemu úradnému postupu pri vydávaní rozhodnutia o udelení certifikátu a pridelení euročísła. Táto skutočnosť vyplýva jednak z internej správy o vykonanom audite Generálneho riaditeľstva pre zdravie a spotrebiteľov Európskej komisie, ktorý sa uskutočnil 23. októbra 2008, a pri ktorom bolo preukázateľne zistené, že v prevádzkarni bola zistená krížová kontaminácia, keď stavebno-technické nedostatky (usporiadanie, riešenia a veľkosť) kontaminácii nezabraňujú. Z interného

záznamu spísaného o audite - špecifický audit DG SANCO 2008-7815, tiež vyplýva, že príslušný orgán mal pri schvaľovacom postupe identifikovať všetky nedostatky a nedodržiavanie predpisov, tieto mali byť zaznamenané a pred schválením mal prevádzkovateľ potravinového podniku mať akčný plán na ich úplné odstránenie, aby sa neschválil závod s hygienickými chybami, resp. mohol sa schváliť podmienčne. Schválenie Mäsokombinátu Melek nebolo podmienené splnením a dodržiavaním podmienok, ale bolo „bezpodmienečné“. Predpísaný schvaľovací postup bol síce formálne dodržaný, ale neriešil krížovú kontamináciu, neboli vzaté do úvahy všetky nedostatky prevádzkarne, ktoré mal prevádzkovateľ potravinárskeho podniku (PPP) odstrániť, a až potom dostať úplné schválenie. Zo záveru vyplýva, že neboli vymenované všetky nedostatky, nakoľko nešlo o inšpekciu, ale o audit systému. Bolo odporúčané dôkladne skontrolovať a prehodnotiť prevádzkareň, identifikovať všetky nedostatky, a oddelene zvážiť, čo je problém usporiadania, riešenia konštrukcie a veľkosti priestorov (stavebno-technický) a čo je prevádzkový problém, vyhotoviť akčný plán na zlepšenie a prijať opatrenia krátkodobé a dlhodobé. Skutočnosť, že pri schválení prevádzkarne v roku 2008 došlo k nesprávnemu úradnému postupu podľa názoru súdu prvej inštancie vyplýva tiež z kontrolného záznamu z 27. októbra 2007, v ktorom sú uvedené rovnaké nedostatky ako v internej správe z vykonaného auditu, z úradného záznamu z marca 2009, kde sa konštatuje krížová kontaminácia zapríčinená stavebno-technickým usporiadaním priestorov, z úradného záznamu z 5. apríla 2011, 12. septembra 2011 a následného nariadenia o zastavení výrobných činností, ktoré sa vykonávajú v nevyhovujúcich priestoroch, pričom z predložených listinných dokladov vyplýva, že k zmene stavebno-technického stavu či iným zmenám v Mäsokombináte Melek od schválenia prevádzky v marci 2008 nedošlo. Z konania RVPS Nitra vyplýva, že pri schválení prevádzky došlo k nesprávnemu úradnému postupu, nakoľko v marci 2008 bola prevádzka Mäsokombinátu Melek schválená bez podmienok a bez časového obmedzenia v súvislosti so žiadosťou D. U., tak isto bola schválená aj pri zmene vlastníka prevádzky v máji 2008 a to na žiadosť žalobcu, keď opätovne bola schválená prevádzka bez podmienok a bez časového obmedzenia na všetky činnosti a následne bez toho, aby došlo k stavebno-technickým úpravám, či iným zmenám v predmetnom mäsokombináte. Po tom, ako žalobca prenajal mäsokombinát spoločnosti EKOVEX s.r.o., pracovníci RVPS Nitra skonštatovali pri kontrole 7. septembra 2011, že v prevádzke nie je možná výroba z dôvodu ohrozenia potravinovej bezpečnosti a napokon zastavili prevádzkovú činnosť aj pre žalobcu, čím potvrdili bez ďalšieho, že prevádzka nevyhovovala ani v marci 2008 ani v máji 2008, nakoľko k žiadnej zmene stavebno-technickej u žalobcu nedošlo a nezmenil sa predmet činnosti a ani objem výrobkov potravín živočíšneho pôvodu oproti schválenému objemu a výrobkov a činnosti v marci 2008. Túto skutočnosť žalovaná nijak nevysvetlila ani nepreukázala, že by v priebehu obdobia od roku 2008 do roku 2011 došlo k legislatívnym zmenám, či zmenám priamo v predmetnej prevádzke. Okresný súd sa nestotožnil s tvrdením žalovanej, že zistenú krížovú kontamináciu je možné riešiť prostredníctvom časového harmonogramu a to z dôvodu, že žalovaná toto tvrdenie nijakým spôsobom nepreukázala, poukazovala len na tvrdenia svedkov - pracovníkov RVPS Nitra, ktorí sa však bližšie k časovému harmonogramu nijakým spôsobom nevedeli vyjadriť ani nepreukázali, že by takýto časový harmonogram bol ešte počas prevádzky Mäsokombinátu Melek D. U. schválený, a či z ich strany bolo jeho dodržiavanie kontrolované, a už vôbec sa nijako nevyjadрили k obsahu - postupnosti nimi tvrdeného časového harmonogramu. Napokon zákon o veterinárnej starostlivosti možnosť odstránenia krížovej kontaminácie časovým harmonogramom ani nepripúšťa. Žalovaná v priebehu konania namietala nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu s odôvodnením, že o schválenie Mäsokombinátu Melek požiadal D. U., a teda že žalobca nebol účastníkom konania po schválení predmetnej prevádzkarne. So žalovanou vznesenou námietkou nedostatku aktívnej legitimácie žalobcu s a s ú d prvej inštancie nestotožnil, a to z dôvodu, že podľa § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody má ten, komu bola vytýkaným postupom škoda spôsobená ako i z dôvodu, že prevodom vlastníckeho práva k predmetnému Mäsokombinátu Melek žalobca vstúpil do práv a povinností pôvodného vlastníka D. U.. So zreteľom na uvedené závery súd prvej inštancie zhrnul, že postup pracovníkov RVPS Nitra bol pri schvaľovaní prevádzkarne v roku 2008 nesprávny, nakoľko táto skutočnosť okrem iného jednoznačne vyplýva z predloženého listinného dokladu - interný záznam spísaný v audite - špecifický audit DG SANCO 2008-7815 a preto uzavrel, že v tomto ohľade je daná zodpovednosť žalovanej za nesprávny úradný postup, ktorého sa dopustil orgán verejnej moci, pre ktorý je žalovaná ústredným orgánom štátnej správy.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 14. augusta 2013 sp. zn. 2 Co

287/2013 medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V celom rozsahu sa s dôvodmi týkajúcimi s a odvolaním napadnutého medzitýmneho rozsudku p o skutkovej a právnej stránke stotožnil. K odvolacím námietkam o nesprávnych skutkových záveroch prvoinštančného súdu uviedol, že súd prvej inštancie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie rozsiahlym dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval na správny predpis a svoje rozhodnutie aj podrobne a presvedčivo odôvodnil. K nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu namietanej žalovanou uviedol, že žalobca vstúpil do práv a povinností pôvodného vlastníka, ktorému aj bolo udelené rozhodnutie na prevádzkovanie mäsokombinátu z dôvodu, že prevádzkareň splnila všetky požiadavky. Preto je v prejednávanej veci nositeľom vecnej aktívnej legitímácie a skutočnosť, že účastníkom konania nebol právny nástupca pôvodného prevádzkovateľa mäsokombinátu, ktorému aj bolo vydané rozhodnutie, z ktorého si žalobca v tomto konaní uplatnil svoj nárok, je právne irelevantná. Považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že RVPS Nitra schválila prevádzku potravinárskeho podniku tri dni po podaní žiadosti žiadateľovi D. U. Melek rozhodnutím z 31. marca 2008 č. 581/2008 na všetky činnosti bezpodmienečne a bez časového obmedzenia, pričom pôvodný žiadateľ o mesiac predal prevádzku novému majiteľovi, žalobcovi, ktorému rozhodnutie o schválení prevádzky vydala žalovaná 2. mája 2008. Z uvedeného teda vyplýva, že RVPS Nitra v priebehu jedného mesiaca schválila prevádzkareň najprv prevádzkovateľovi D. U. UNICOM a následne aj žalobcovi z dôvodu splnenia všetkých zákonom požadovaných podmienok. Od udelenia rozhodnutia na prevádzkovanie mäsokombinátu vykonala v období od 13. mája 2008 do 13. októbra 2008 12 kontrol, pri ktorých žiadne nedostatky nezistila. Až kontrolou vykonanou 23. októbra 2008 bola zistená kondenzácia vo viacerých priestoroch, čo svedčí o nie dobrej konštrukcii a riešení priestorov, pričom k samotnému schvaľovaciemu postupu je v internom zázname uvedené, že „keď príslušný orgán hodnotil závod, pri schvaľovaní mali byť identifikované všetky nedostatky a nedodržiavanie predpisov malo byť zaznamenané. Pred schválením mal mať potravinársky podnik akčný plán na ich úplné odstránenie, aby sa neschválil závod s hygienickými chybami. Z interného záznamu ďalej vyplýva, že predpísaný schvaľovací postup bol síce formálne dodržaný, ale neriešil krízovú kontamináciu, neboli vzaté do úvahy všetky nedostatky prevádzkarne, ktoré mal nový prevádzkovateľ potravinárskeho podniku (PPP) odstrániť a až potom dostať úplné schválenie. Zo záveru vyplýva, že neboli vymenované všetky nedostatky, nakoľko nešlo o inšpekciu ale o audit systému. Bolo odporúčané dôkladne skontrolovať a prehodnotiť prevádzkareň, identifikovať všetky nedostatky a oddelene zvážiť, čo je problém usporiadania, riešenia konštrukcie a veľkosti priestorov (stavebno-technický) a čo je prevádzkový problém, vyhotoviť akčný plán na zlepšenie a prijať opatrenia krátkodobé a dlhodobé. Z uvedených dôvodov sa preto odvolací súd nestotožnil s tvrdením žalovanej v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neodôvodnil, v čom spočíva nesprávny úradný postup žalovanej v schvaľovacom konaní Mäsokombinátu Melek, nakoľko súd prvej inštancie nesprávny právny postup žalovanej nielen presvedčivo odôvodnil, ale najmä v odôvodnení napadnutého rozsudku špecifikoval všetky dôkazy, z ktorých nesprávny úradný postup žalovanej jednoznačne vyplýva. K odvolacej námietke žalovanej týkajúcej sa existencie príčinnej súvislosti ako predpokladu vzniku zodpovednosti za škodu a skutkovou otázkou uviedol, že predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti medzitýmneho rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o základe nároku, t. j. že žalovaná za škodu spôsobenú žalobcovi zodpovedá svojím nesprávnym úradným postupom, otázku príčinnej súvislosti medzi jednotlivými čiastkovými nárokmi na náhradu škody uplatnenej žalobcom bude právne posudzovať a o nich rozhodovať súd prvej inštancie až v konečnom rozsudku. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi ako ujmu (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 31. júla 2014 sp. zn. 2 Cdo 153/2014 dovolanie žalovanej proti rozsudku odvolacieho súdu odmietol ako neprípustné (§ 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.) bez toho, aby sa mohol zaoberať správnosťou rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu v spojení s medzitýmnym rozsudkom súdu prvej inštancie následne podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktoré riadne v zákonnej lehote doplnil. Žiadal napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie. Namietal, že súd tým, že nevykonal dôkazy na verifikáciu právne významných skutočností a aplikované

právne normy nesprávne vyložil, zaťažil konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že súd napriek tomu, že rozhodol o základe uplatňovaného nároku, jednoznačne neustálil titul, na základe ktorého považoval návrh za dôvodný, hoci práve jednoznačné ustálenie titulu (nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) je pre posúdenie dôvodnosti návrhu rozhodujúce. Zaujal právny názor, že je vylúčené, aby nesprávny úradný postup spočíval vo vydaní (nezákonného) rozhodnutia. Ďalej generálny prokurátor súdu vyčítal, že sa vôbec nezaoberal existenciou príčinnej súvislosti medzi jednotlivými čiastkovými nárokmi a žalobcom tvrdeným nesprávnym úradným postupom, riadiac sa pritom nesprávnym právnym názorom, že otázku príčinnej súvislosti bude právne posudzovať až v konečnom rozsudku. Napokon súdom nižšieho stupňa vyčítal, že v ich rozhodnutiach absentuje záver o existencii škody, najmä z pohľadu jednotlivých uplatňovaných nárokov.

5. Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby mimoriadne dovolanie odmietol, nakoľko smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je mimoriadne dovolanie prípustné (§ 243f ods. 2 písm. c/ O.s.p.), resp. ako podané oneskorene, nespĺňajúce podmienky na aplikáciu § 243h ods. 3 O.s.p., resp. nemajúce náležitosti, alebo alternatívne zamietol, pretože nie sú dané dôvody mimoriadneho dovolania.

6. Žalovaná sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora plne stotožnila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. júna 2015 sp. zn. 2 M Cdo 11/2014 zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s medzitýmnym rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Na základe sťažnosti žalobcu Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom z 18. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 408/2016-97 vyslovil, že základné právo JUDr. Vladimíra Pavlova na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na rovnosť pred súdom a právo byť spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom zaručené čl. 14 ods. 1 Prílohy č. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na rovnosť pred zákonom zaručené čl. 20 Charty základných práv Európskej únie a základné právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces zaručené čl. 47 ods. 1 a 2 Charty základných práv Európskej únie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 11/2014 z 30. júna 2015 bolo porušené. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Rozhodol tiež o povinnosti najvyššieho súdu nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia. Vo zvyšnej časti sťažnosti JUDr. Vladimíra Pavlova nevyhovel. V odôvodnení uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) porušil jednu z požiadaviek spravodlivého procesu, a to kontradiktórnosť konania a s ňou súvisiacu zásadu „rovnosti zbraní“ tým, že nedoručil sťažovateľovi (žalobcovi) podnet žalovanej na podanie mimoriadneho dovolania adresovaný generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a vyjadrenie žalovanej k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora a neumožnil mu tak vyjadriť sa k nim, a zaujať tak svoje stanovisko k argumentácii žalovanej v nich obsiahnutej. Poznamenal, že sťažovateľ nemal možnosť ani iným spôsobom sa k tvrdeniam žalovanej v nich obsiahnutých vyjadriť, keďže najvyšší súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie ESLP z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 17127/12), ktorého závery aplikoval aj na prípad sťažovateľa. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie, bolo namieste využitie právomoci podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému bola vec opätovne predložená na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní konštatuje, že jeho predchádzajúce rozhodnutie o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky bolo ústavným súdom zrušené v celom rozsahu a keďže najvyšší súd

je viazaný právnym názorom ústavného súdu, po doručení podnetu žalovanej na podanie mimoriadneho dovolania adresovaného generálnemu prokurátorovi a vyjadrenia žalovanej k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora opätovne prejednal mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora.

10. Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora bolo podané 8. septembra 2014. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 35 CSP), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky, bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je podané opodstatnene.

12. Vzhľadom k tomu, že mimoriadne dovolanie bolo generálnym prokurátorom Slovenskej republiky podané pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 vety prvej CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 243e v spojení s § 243f O.s.p. v znení účinnom do 30. júna 2016.

13. Pokiaľ ide o prípustnosť mimoriadneho dovolania najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že generálny prokurátor bol v súdnej veci oprávnený podať mimoriadne dovolanie postupom podľa § 243e ods. 1 v spojení s § 243h ods. 3 O.s.p., nakoľko na základe podnetu účastníka konania (strany sporu) a oboznámením sa s obsahom pripojených právoplatných súdnych rozhodnutí zistil (s čím sa dovolací súd stotožňuje), že určením zodpovednosti žalovanej za petitom uplatňovanú škodu hrozí štátu značná hospodárska škoda, resp. iný vážny nenapraviteľný následok a rozhodnutiami súdov bol porušený zákon, pričom podanie mimoriadneho dovolania vyžaduje ochrana práv žalovanej (štátu) a túto nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Keďže generálny prokurátor napadol rozhodnutia súdov nižších inštancií, ktoré rozhodovali o návrhu na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., nemožno v súdnej veci hovoriť ani o neprípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle ustanovenia § 243f ods. 2 O.s.p.

14. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 ods. 1 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. namietané, tieto neboli ani zistené. Pokiaľ ide o tzv. iné vady konania generálny prokurátor v texte mimoriadneho dovolania síce uviedol ustanovenie § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., existenciu iných väd konania, ktoré by mali za následok neprávne rozhodnutie vo veci však žiadnym spôsobom neodôvodnil. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania ani tieto vady nezistil.

15. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ako dovolací dôvod uviedol, že rozsudky súdov nižších inštancií spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

16. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

17. Generálny prokurátor namietal, že súd jednoznačne neustálil titul, na základe ktorého považoval návrh za dôvodný, hoci práve jednoznačné ustálenie titulu (nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) je pre posúdenie dôvodnosti návrhu rozhodujúce.

18. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

19. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto

konaní.

20. Podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

21. Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

22. Podľa § 9 ods. 1 a 4 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a/ a d/ Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b/ Ústavy Slovenskej republiky. Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

23. Štúdiom v súdnom spise dovolací súd zistil, že sudy nižšieho stupňa dospeli v rámci rozhodovania k rovnakému záveru, že žalovaná sa dopustila nesprávneho úradného postupu pri schvaľovaní prevádzky žalobcu, resp. že nesprávny postup žalovanej spočíval v tom, že svojím rozhodnutím povolila v marci 2008 a opakovanie v máji 2008 prevádzkovať Mäsokombinát Melek, pričom päť mesiacov po vydaní schvaľujúceho rozhodnutia deklarovala závažné nedostatky tejto prevádzky, čo postupne viedlo k jej zániku. Vzhľadom na to, že podľa súdov nižších inštancií nesprávny úradný postup žalovanej spočíval aj vo vydaní rozhodnutia, resp. aj v skúmaní podmienok pre vydanie rozhodnutia, mali jednoznačne ustáliť, v čom presne spočíva titul náhrady škody, či len v nesprávnom úradnom postupe alebo aj v nezákonnom rozhodnutí. Presné definovanie titulu náhrady škody pri žalobách o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je nevyhnutné z dôvodu, že podmienky pre úspešné uplatnenie nároku z uvedených jednotlivých titulov (nesprávny úradný postup, nezákonné rozhodnutie) sú zásadne rozdielne. V prípade, že súd prvej inštancie v ďalšom konaní ustáli, že titul náhrady škody v súdnej veci spočíva len v nesprávnom úradnom postupe, bude jeho úlohou tento nesprávny postup podrobne konkretizovať. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2011 sp. zn. 6 Cdo 115/2010 a rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. novembra 2006 sp. zn. 25 Cdo 613/2005, ktoré judikovali, že za nesprávny úradný postup nemožno považovať úkony bezprostredne smerujúce k vydaniu rozhodnutia, prípadne úkony, ktoré by sa následne prejavili v obsahu vydaného rozhodnutia.

24. Generálny prokurátor ďalej súdom vyčítal, že sa vôbec nezaoberali existenciou príčinnej súvislosti medzi jednotlivými čiastkovými nárokmi a žalobcom tvrdeným nesprávnym úradným postupom.

25. Predpokladom na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody je preukázanie porušenia právnej povinnosti, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi konaním alebo opomenutím (porušenie právnej povinnosti) a následkom (vzniknutou škodou). Vzniknutá škoda (v podobe skutočnej škody - *damnum emergens* alebo ušlého zisku - *lucrum cessant*) musí byť spôsobená bez pochybností práve porušením právnej povinnosti. Škoda, ani porušenie právnej povinnosti ešte nezakladajú zodpovednosť za škodu a tomu korelujúce právo na jej náhradu. Príčinná súvislosť musí byť nielen tvrdená (domnelá), ale musí byť bezpečne preukázaná, pričom povinnosť tvrdenia, bremeno tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno, čo sa týka príčinnej súvislosti v civilnom procese, zaťažuje v zásade toho účastníka, ktorého tvrdenie má byť preukázané [teda poškodeného (žalobcu)].

26. Občiansky súdny poriadok vo svojom ustanovení § 152 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu v osobitných prípadoch rozhodnúť tzv. medzitémnym rozsudkom. Medzitémnym rozsudkom sa rozhoduje o tom, či je základ nároku daný, dôvodný, resp. opodstatnený. Základom predmetu konania bude posúdenie všetkých otázok, ktoré vyplývajú z uplatneného nároku (porušenie právnej povinnosti, vznik škody, kauzálny nexus, vznesená námietka premlčania, otázka zániku nároku, spoluzavinenie poškodeného a pod.) s výnimkou okolností, ktoré sa týkajú len výšky nároku. Následne po právoplatnosti medzitémneho rozsudku súd konečným rozsudkom rozhodne už len o výške uplatneného nároku,

príčom v tomto konaní súd už nemôže posudzovať otázky, ktoré sa týkajú samotného základu nároku z dôvodu prekážky *res iudicatae*. Ak je v konaní uplatnený nárok na náhradu škody, pozostávajúci z viacerých čiastkových nárokov, ktoré majú samostatný skutkový základ, podmienkou pre vydanie medzitýmneho rozsudku v takomto prípade navyše je, aby splnenie všetkých predpokladov zodpovednosti štátu za škodu bolo zistené vo vzťahu ku každému jednotlivému nároku, hoci sú uplatnené v jednom konaní; v opačnom prípade nemožno o žalobe ako celku ani formou medzitýmneho rozsudku rozhodnúť. Skutkovo samostatnými nárokmi na náhradu škody sú také nároky, ktorých existencia je navzájom natoľko nezávislá, že každý z nich môže poškodenému vzniknúť samostatne bez ohľadu na vznik nárokov ostatných, pretože predpoklady ich vzniku (najmä príčinná súvislosť medzi skutkom a škodou) sú v porovnaní s ostatnými nárokmi odchylné, môžu sa aj odchyľne naplňať a nemusia ani byť uplatnené naraz.

27. V konaní o nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Zb. základ veci zahŕňa posúdenie všetkých podmienok zodpovednosti uvedených v tomto zákone okrem výšky škody; medzitýmny rozsudok možno teda vydať, ak je vyriešené, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu, že vznikla škoda (majetková ujma) a že medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom konkrétnej majetkovej ujmy je vzťah príčiny a následku (príčinná súvislosť). Odvolací súd (rovnako súd prvej inštancie) v danej veci považoval z hľadiska zodpovednosti štátu za splnenú predovšetkým podmienku nesprávneho úradného postupu a potvrdil medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie bez toho, aby bolo vyriešené, či sú splnené ďalšie predpoklady tejto zodpovednosti, t. j. či práve v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánu štátu vznikla žalobcovi tvrdená majetková ujma. Okrem toho prehliadol, že žalobca si v prejednávanej veci uplatnil nároky na náhradu škody spočívajúcej v zastavení porážania zvierat, v uplatnení zmluvnej pokuty, v uplatnení ušlého zisku, vo vyhlásení konkurzu, v znemožnení čerpania schválených Eurofondov a v nákladoch na rekonštrukciu bitúnku, teda viacero skutkovo samostatných nárokov na náhradu škody, pri ktorých musí byť splnenie podmienok pre vydanie medzitýmneho rozsudku (splnenie všetkých predpokladov zodpovednosti za škodu) skúmané oddelene. V tejto súvislosti treba jednoznačne odmietnuť záver odvolacieho súdu keď uviedol, že otázku príčinnej súvislosti medzi jednotlivými čiastkovými nárokmi na náhradu škody uplatnenými žalobcom bude právne posudzovať a o nich rozhodovať súd prvej inštancie až v konečnom rozsudku, nakoľko spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky s a ďalej stotožnil s tvrdením generálneho prokurátora, že v rozhodnutiach súdov nižších inštancií absentuje záver o existencii škody, najmä z pohľadu jednotlivých uplatňovaných nárokov. I keď súd medzitýmnym rozsudkom určuje danosť zodpovednosti žalovanej, musí mať rovnako ako existenciu príčinnej súvislosti preukázanú aj existenciu škody, hoci o jej výške by mal rozhodovať až v konečnom rozsudku. V súdnej veci sa ani súd prvej inštancie a ani odvolací súd existenciou škody nezaoberali, nevysvetlili v čom škoda pri jednotlivých uplatňovaných nárokoch spočíva, v čom spočíva zmenšenie majetku poškodeného, či vôbec k nemu došlo, ani či došlo k ušlému zisku a akým spôsobom.

29. Tým, že súdy nižších inštancií z tohto aspektu neposudzovali skutkový stav veci v nadväznosti k právnej stránke veci, došlo vo vzťahu k uvedenému k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci zostal skutkový stav neúplný.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na skutočnosť, že súdy nižších inštancií vec nesprávne právne posúdili (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), v dôsledku čoho zostal skutkový stav neúplný, zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 450 CSP).

31. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

32. O trovách pôvodného aj dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.